

Talv tõi lume õigel ajal

Ain KALLIS
tartu@postimees.ee

Rahvas pole kunagi rahul valitsuse, palga ega ilmaga. Viimasega peaksid veel kestval kalendritalvel siiski rahule jääma ka kõige nõudlikumad kaaskodanikud: oli nii lund kui päikest, samuti pole Eestit kimbutanud tõelised pakased.

Harilikult loetakse talvekuude hulka detsember, jaanuar ja veebruar. Detsember oli mäletatavasti haruldaselt soe, eriti kuu esimene pool. Jõuludeks tuli maha ka oodatud lumi.

Jaanuaris müttasid mutid

Aasta- või sajandivahetuse ilm, kuidas kellelegi, oli Tartus samasugune kui George W. Bushi ametisoleku esimesel päeval: tibutas jahedat vihma, õhusoe püsis nulli lähedal. Õigeusklike jõulupühäl keeras Ded Moroz ilma hoopis ära.

7. jaanuaril sadas 15 tundi vihma, päeval oli 4 kraadi sooja, öösel aga külmetas. Hommikuti tegid autod maanteel välja-, tänavail sissesõite.

Kokku tuli näärikuul vihma, lõrtsi ja lund nagu tavaliselt, Tartumaal 39 mm ümber. Sama suur leiti olevat ka kogu Eestis sadanud veekogus.

Rohkem jätkus õhusooja. Jaanuari esimese kümmepäevaku temperatuur oli normist tervelt 6° võrra kõrgem (-0,1°C). Edasi hakkas pikkamööda jahe-nema. Kuu keskmiseks arvutati Tõraveres -1,7°, mis annab tä-

navusele jaanuarile poolsajan-di arvestuses seitsmenda koha.

Kõige soojemad paigad olid endiselt rannikul ja saartel, külmim oli Kirde-Eesti. Sõrves märgiti 7. jaanuaril õhusooja 5,9°, Jõhvis langes temperatuur 22. kuupäeval 15, Tartu ümbruses aga 11 miinuskraadini. Tõravere vaatlusväljakul müttasid pea kogu kuu mutid.

Suurt külma Eestimaani õnneks ei jõudnud. Põhjapoolkera külmapoolusel Oimjakonis aga märgiti 29. jaanuaril isegi -60°C.

Vahelduv küünlakuu

Eestis võis tänavu veebruaris talvisemat maastikku näha põhja pool. Lumetorm küünlapäeval tõi pealinlastele kaela lumehanged, üle kogu Eesti aga mitte ainult luuvalupäeva, vaid terve -nädala.

Enne Otepää suurvõistlust – maailma karikavõistluse etappi – oli lõunas vaid lumeriismeid. Tartumaal oli pilt hoopis kurb. Õnneks on nüüd Eestis olemas kahurvägi, mille abil saavutati tol laupäeval kogu suusamaailma silmis oluline võit ka võistluse korraldamise alal.

Viimasel ajal on küll rajameistrite elu raskemaks tehtud: enne kui kahurid laskma panna, tuleb ju kontrollida, ega läheduses poliitikuid ole.

Varem toodetud lund jäi ülegi, sest kuuldavasti sulab kunstlumi aeglasemalt. Et võistluste eelõhtul sadas veel vihma, oli raske uskuda paljulubavat ilmaprognoosi. Õnneks tuli tõeline alpiilm: säras päike, külm kahanes mõne tunniga kuult kolme miinuskraadini.

Vedas. Nii nagu ka Euroopa

Saja aasta eest

- 1901. aasta jaanuar Tartu oli külmavõitu: -4,1°C, õhutemperatuur kõikus -2,4 ja -19,5° vahel. Sademeid oli 19 mm. Jää püsis Emajõel kogu kuu. Lume paksus jaanuari lõpul oli 19 cm.
- 1901. aasta veebruar oli Tartu külm: -8,8°C, temperatuur oli 1,2 ja -22,5 pügala vahel. Sademeid kogunes 36 mm, lume paksus oli kuu lõpul tervelt 45 cm. Emajõgi oli kaetud paksu jääga.

metsameeste meistrivõistluste ning Tartu maratoni ilmaga. Tuli ju paksem lumevaip, 15 kuni 20 cm, Lõuna-Eestis maha alles veebruari viimasel kolmandikul.

Oodatud maratonipäeval oli jällegi kaunis talveilm 14-kuni 18-kraadise külma ning ligi kuus tundi paistnud päikesega. Metsade vahel polnud tuuleõhkugi.

Päev varem oldi pealinnas hädas paraadiga. Õhus oli -13°C, tuul puhus 3–4 m/s, mis tekitas kohalviibijais tunde 17-kuni 19-kraadisest külmast – pillimeestele liig mis liig.

Veebruari viimase kaheksa päeva keskmine õhutemperatuur oli Tartumaal päris madal, -9,8°C. Vaatamata sellele oli küünlakuu keskmine ligi kraadi võrra tavalisest kõrgem (-5,3°C), kolme talvekuu oma aga (-2,2°C) saavutas Tartu 135-aastases vaatlusreas tubli 15. koha.

Ain Kallis on klimatoloog